Doğruluk sözden ibaret olmamalı, kişinin duygu, düşünce ve davranışlarına yansımalıdır. Sözü özüne, fikri fiiline uymalıdır. Yaradanın istediği evsafta insan olup, davranışlarını O'nun emrettiği istikamette yönlendirmelidir.

Doğruluğun ne demek olduğunu ve kimlerin doğru yola erişeceğini Kur'ân-ı Kerîm'den öğrenmelidir.

Zira, doğruluğu en iyi tanımlayan ve özelliklerini en iyi şekilde açıklayan kaynak Kur'ân-ı Kerîm'dir. Onu dikkatle okuyup inceleyen, her hususta olduğu gibi bu yönden de yeterli bilgiyi bulacak ve aydınlanacaktır.

En'am Suresinin 151-152. âyetlerinde; Allah'a ortak koşulmaması, anne ve babaya iyi davranılması, yoksulluk endişesiyle çocukların öldürülmemesi, gizli ve âşikâr kötülüklere yaklaşılmaması, Allah'ın haram kıldığı cana haksız yere kıyılmaması, yetim malına ergenlik çağına erişene kadar en iyi şeklin dışında yaklaşılmaması, ölçü ve tartının doğru yapılması, konuşulduğu zaman akraba bile olsa sözde âdil davranılması ve Allah'a verilen ahdin yerine getirilmesi emredildikten sonra, aynı Surenin 153. âyetinde bu hususların doğru yol olduğu şöyle vurgulanmaktadır:

"Bu dosdoğru olan yoluma uyun, sizi Allah yolundan ayrı düşürecek yollara uymayın. Allah size bunları sakınasınız diye buyurmaktadır."

Doğru yola ermenin iman etmek, Allah'ın kitabına sarılmak, rızasını gözetmek ve ilâhi öğütleri yerine getirmekle mümkün olacağı da unutulmamalıdır. Sürekli denetim ve gözetim altında bulunduğunun bilincinde olan, Yaratan'ın yasalarını ihtiva eden kutsal kitabımız Kur'ân-ı Kerîm'e sarılan ve her işinde rıza-yı ilâhiye ermeyi amaçlayan insanlar ancak doğru yolda yürüme ve devam etme bahtiyarlığına erebilirler.

Bu gerçeği dile getiren âyetlerden birkaçının meâlini dikkatinize sunarak, kimlerin doğruluğa erebileceğine kendinizin karar vermesini diliyorum:

1) Hacc Suresinin 54. âyetinde: **"Allah, inananları şüphesiz doğru yola ulaştırır."**

2) Nisa Suresinin 175. âyetinde:

"Allah kendisine inananları ve kitabına sarılanları rahmetine ve bol nimetine kavuşturacak, onları kendisine götüren doğru yola eriştirecektir."

3) Âl-i İmran Suresinin 101. âyetinde:

"Kim Allah'ın kitabına sarılırsa, şüphesiz doğru yola erişir."

4) Mâide Suresinin 16. âyetinde:

"Allah, rızasını gözetenleri onunla selamet yollarına eriştirir ve onları izniyle karanlıktan aydınlığa çıkarır. Onları doğru yola iletir."

5) Nisa Suresinin 66-69. âyetlerinde:

"Kendilerine verilen öğüdü yerine getirmiş olsalardı, onlar için daha iyi ve daha sağlam olurdu. O zaman onlara kendi katımızdan büyük bir ecir verir ve onları doğru yola eriştirirdik." buyurmaktadır.

Doğru düşünen, doğru söyleyen, doğru yaşayan ve doğru davranan bir fert olmamız ve çevremizde bu özelliklere sahip kişilerin çoğalmasına çaba sarfetmemiz, mutlu ve huzurlu bir toplum oluşturmanın ilk ve önemli şartlarından biridir. İçimizde huzur, ilişkilerimizde onur ve çevremizde sürur ortamını oluşturmanın önemli unsurlarındandır. Kardeşlik ve dostluk bağlarının güçlenmesinde etken olan İslâmî ve insanî esaslardandır.

Böylesine büyük ehemmiyet arzeden ve hayatımızın her yönüyle yakından ilgili olan bu gerçeği görüp, kendimizi ona göre yönlendirmemiz, basiretli ve akılcı bir davranış olacaktır.

Davranışlarımızın dirâyetli, bakışlarımızın basîretli ve adımlarımızın isabetli olmasını temenni ediyor, doğru davranmayı ve doğruların yanında olmayı telkîn eden "Nefsime Nasihatım" başlıklı şiirimle sözlerimi noktalamak istiyorum:

Doğruya destek ol, eğriden el çek,
Kötüye köstek ol, önüne set çek,

Güzele ölçü ol, gerçeğe mercek,
İyiye elçi ol, Hak için ser çek,

Yaratana kul ol, yaratığa dost,
Yaralıya kol ol, Hak yolunda post,

Hâline hâmid ol, nisyân eyleme,
Hakkına razı ol, isyân eyleme,

Gerçeğe tâlip ol, bilgiyle beslen,
Nefsine gâlip ol, ilgiyle seslen,

Suçuna nâdim ol, Hakka avdet et,
Hâlik'a hâdim ol, dîne davet et,

Sözüne sâhip ol, yalandan sakın,
Gözüne sahip ol, dikkatle bakın,

Özüne sâhip ol, nifaktan kaçın,
Duyguna sâhip ol, giy vakar tâcın,

Dostuna sâdık ol, samîmî davran,
Hasmına hâkim ol, olmasın kavgan,

Herkesi dost bilip, sır verme sakın,
Derdini sadece Allah'a yakın,

Arkadan konuşan, arkadaş olmaz,
Kargayla konuşan, karındaş olmaz,

Arkadaştır sana, doğru söyleyen,
Kalleştir her halin, tasdik eyleyen.

"Emrolunduğun gibi doğru ol."
(Hûd 112)

DOĞRULUĞUN DİNİMİZDEKİ YERİ VE DÜNYAMIZDAKİ DEĞERİ

YOKSULLARA YARDIM VE EĞİTİM VAKFI

Hazırlayıp Hakkın rızası için halkın hizmetine sunan
Dr. İbrahim Ateş

06 Şubat 2019

DOĞRULUĞUN DİNİMİZDEKİ YERİ VE DÜNYAMIZDAKİ DEĞERİ

Doğruluk Allah'ın emri, İslâmın ilkesi, Peygamberin yolu ve müslümanın meziyyetidir.

Doğru düşünmek, doğru söylemek ve doğru davranmak inanan insanın önde gelen özelliklerindendir. Müslüman bu haliyle sevilip, sayılıp, itibar sahibi olacağı gibi Allah'ın emrine uygun olarak hareket etmiş olur.

Yaradanın emir ve iradesi doğrultusunda hayatını sürdürerek sözlerinde samîmî, düşüncelerinde dürüst ve davranışlarında doğru olmayı prensip edinir.

Hayatının her safhasında, her zaman ve her mekânda, her iş ve davranışta herkese karşı açık, şeffaf, gerçekçi ve güvenilir bir kişiliğe sahip olduğunu her hâliyle ortaya koyar.

Her şeyde dürüstlüğü gözetir ve doğru olmayı ön plânda bulundurur. İş hayatında, alışverişinde, insânî ilişkilerinde, beşerî münasebetlerinde, tutum ve davranışlarında dürüstlük ve hakkaniyetden ayrılmaz.

Zira, her gün kıldığı beş vakit namazda okuduğu Fatiha Suresinde yer alan: **"Bizi doğru yola eriştir."** meâlindeki niyazını günde en az kırk defa tekrar eden bir müslümanın bu isteğine ters düşecek davranışta bulunması düşünülemez.

Doğruluk ve dürüstlük İslâm dininin önde gelen ilkelerinden biridir.

Kutsal kitabımız Kur'ân-ı Kerîm'in bir çok âyetinde doğru olmak ve dürüst davranmak emredilmiştir. Meselâ Şûrâ Suresinin 15. âyetinde: **"Emrolunduğun gibi doğru ol."** buyrulmuştur.

Hûd Suresinin112. âyetinde ise:

"Ey Muhammed! Sen beraberindeki tevbe edenlerle birlikte emrolunduğun gibi dosdoğru ol. Aşırı gitmeyin. Doğrusu Allah yaptıklarınızı görür." buyrulmuştur.

Bu âyet-i kerîmelerin incelendiğinde de anlaşılacağı üzere Hz. Peygamber ve müslümanların emrolundukları şekilde, doğru ve dürüst olmaları, her türlü taşkınlıktan uzak olmaları vurgulanmıştır.

Hûd Suresindeki bu ilâhi buyruğun önem ve ağırlığını bir hadîs-i şerîfinde dile getiren Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) **"Beni Hûd (Suresi) ihtiyarlattı."** buyurmuştur.

Sahabelerden birinin kendisine: **"Ey Allah'ın Resulü, bana İslâm'da bir şey söyle ki, onunla ilgili olarak senden başka kimseye bir soru sormayayım." dediğinde ise: "Allah'a iman ettim de, sonra doğru ol."** buyurmuştur.

Peygamberimizin, Ebû Amre Süfyan bin Abdullah adındaki sahabînin oldukça önemli olan sözkonusu sorusuna verdiği bu cevaptan, doğru davranmanın imandan hemen sonra gelen önemli bir görev olduğu anlaşılmaktadır.

Bu gerçeği kavrayıp, imanlarını doğru davranışlarıyla pekiştiren bahtiyar kullara vadedilen, ebedî mutluluğu dile getiren âyet-i kerîmelerden bir kaçını dikkatinize sunmak istiyorum:

1) Ahkaf Suresinin 13-14. âyet-i kerîmelerinde:

"Doğrusu Rabbimiz Allah'tır" deyip, sonra dosdoğru gidenlere korku yoktur. Onlar üzülmeyeceklerdir. İşte onlar cennetliklerdir. İşlediklerine bir karşılık olarak, içinde temelli kalacaklardır." buyurulmaktadır.

2) Fussilet Suresinin 30-32. âyet-i kerîmelerinde ise, şöyle buyurulmaktadır:

"Rabbimiz Allah'tır deyip, sonra da doğrulukta devam edenler, onlara Melekler, ölümleri ânında korkmayınız, üzülmeyiniz, size söz verilen cennetle sevinin. Biz dünya hayatında da, ahiret hayatında da size dostuz. Burada canlarınız çektiği, umduğunuz şeyler, bağışlayan ve acıyan Allah katından bir ziyâfet olarak size sunulur; diyerek inerler."

Bu müjdeye mazhar olmak, doğruluktan ayrılmamaya bağlıdır. Müslümana yakışan da budur. Şairin dediği gibi:

İnsana doğruluk yaraşır görse de ikrâh
Doğruların yardımcısıdır Hazret-i Allah

Sunulan ayetlerden ilham alan bir başka şair de adalet ve doğru yoldan ayrılmamayı tavsiye ederek şöyle demiştir:

Adâletden udûl etme, sonu lâbüdd nedâmetdir
Tarîk-i Hakka en doğru giden yol istikametdir.

Bunun içindir ki, "Bir istikamet bin ibadetten evlâdır." denilmiştir.

Diğer taraftan birçok âyet-i kerîmede doğru yol, Allah'a kulluk etmekle açıklanmıştır. Meselâ:

1) Âl-i İmrân Suresinin 51. âyetinde: **"Şüphesiz Allah benim de Rabbim, sizin de Rabbinizdir. O'na kulluk edin. Bu doğru yoldur."** buyrulmuştur.

2) Meryem Suresinin 36. âyetinde: **"Doğrusu Allah benim de sizin de Rabbinizdir. O'na kulluk edin. Bu doğru yoldur."** buyrulmuştur.

3) Yâsîn Suresinin 61. âyetinde ise: **"Bana kulluk edin. Bu doğru yoldur."** buyrulmuştur.

Doğruların azaldığı ve eğrilerin çoğaldığı bir dünyada yaşıyoruz. Haksızların sayıldığı, haklıların dağıldığı bir ortamda bulunuyoruz. Aldatmayı hüner sayan ve kandırmayı kabiliyet kabul eden zihniyetin itibar gördüğü bir zamandayız. Bu şartlar içinde nasıl doğru davranabiliriz? Herkesin hile ve haksızlığa yöneldiği bir çevrede, bir kaç kişinin dürüst olmasından ne çıkar? gibi düşünceler içimizden geçebilir.

Kişi kendisinden başka doğru görmese bile, doğruluktan ayrılmamalıdır. Toplumların fertlerden oluştuğu unutulmamalıdır.

Her fert kendisinden başlayarak aile fertlerini, yakınlarını, çevresindeki dost ve arkadaşlarını doğruluğa davet etmelidir. Ancak bu sayede toplumumuzda doğruluk ve dürüstlüğü yaygın hale getirebilir ve ancak bu şekilde haksızlığın önlenmesine katkıda bulunabiliriz. Yunus Emre'nin dediği gibi:

Cümleler doğru olur sen doğru isen
Doğru bulamazsın sen eğri isen.

Efendim, " Doğru söyleyen dokuz köyden kovulmuş." derler. Eğriliğin ve haksızlığın yaygın olduğu bir ortamda, ben tek başıma doğru olup da ne yapacağım? Bu kadar kötü insana karşı benim dürüst olmam ne fayda sağlar? Onlara karşı çıkarsam beni bitirirler. Yalnızlığa mahkum olurum, şeklinde düşünmek son derece yanlıştır. Zira toplumun her ferdi böyle düşünecek olursa, meydanı bozgunculara bırakmış olurlar.

Haksızlığa susmak, bana dokunmayan yılan bin yaşasın demek başımıza belaların yağmasına sebep olur. Değil dokuz köyden, doksan dokuz köyden kovulsa bile dürüst insan, haksızlığa karşı direnmesini bilmelidir.